

Olika kostnadsberäkningar

Av propositionen om förstärkta samarbetsamtal (prop. 2012/13:189, s. 14) framgår att det finns flera sätt eller mått att beräkna kostnader på för barn:

- Konsumentverkets referensvärden (begreppet referensvärden används av Konsumentverket i stället för begreppet skäliga levnadskostnader)
- Schablonbelopp vid beräkning av underhållsbidrag
- Kronofogdemyndighetens förbehållsbelopp vid löneutmätning
- Riksnormen för försörjningsstöd
- Beloppet för underhållsstöd

Konsumentverkets referensvärden

De utgiftsområden som beräknas i Konsumentverkets referensvärden står för omkring en tredjedel av hushållets totala konsumtion. Beräkningarna omfattar både individuella och hushållsgemensamma kostnader och utgår från ett grundläggande behov av varor och tjänster som behövs för att leva ett bra vardagsliv, oberoende av hushållets inkomster. Det är varken existensminimum eller en överflödskonsumtion som gäller, utan en rimlig konsumtionsstandard [10].

En stor utgift för hushållen är boendekostnaden, men den ingår inte i Konsumentverkets kostnadsberäkningar. Beräkningar görs inte heller för tand- och sjukvård, transport, barnomsorg, hemtjänst, semester, hotell/café/restaurangbesök, utbildning, presenter mm. [10].

Konsumentverket Budgetkalkylen

På Konsumentverkets webbplats finns Budgetkalkylen:
<http://www.konsumentverket.se/budgetkalkylen>

Schablonbelopp vid beräkning av underhållsbidrag

Ett annat belopp är det som domstolarna ofta använder som schablon, dvs. en viss procent av aktuellt prisbasbelopp. I schablonbeloppet anses ingå alla vanliga levnadskostnader samt barnets del av boendekostnaderna. Prisbasbeloppet för år 2014 är 44 400 kronor [12], vilket ger följande belopp:

Barnets ålder	Procent av prisbasbeloppet	Belopp
0–6 år	65 procent	2 405 kr/månad
7–12 år	80 procent	2 960 kr/månad
13–17 år	95 procent	3 515 kr/månad

Källa: Försäkringskassan

Föräldrarna behöver givetvis tänka över vilka behov barnet har haft och vilka kostnader de för med sig före separationen, oavsett vad schablonbeloppet visar.

Förbehållsbelopp vid utmätning

När Kronofogdemyndigheten utreder inför löneutmätning tas bland annat hänsyn till hur stora inkomster den enskilde och övriga i hushållet har, om det finns barn i hushållet och vilka kostnader som finns för till exempel bostad och barnomsorg. Man är alltid, för att klara sin försörjning, garanterad att behålla ett visst belopp, ett så kallat förbehållsbelopp. Förbehållsbeloppet består av boendekostnad samt ett belopp som ska täcka allmänna levnads-kostnader. Det beloppet kallas för normalbelopp. I normalbeloppet ingår bland annat mat, kläder, hygien, telefon, försäkringar och andra mindre utgifter för tillfälliga behov. Tillägg för barnomsorg, arbetsresor m.m. kan tillkomma [14].

Varje år publicerar Kronofogdemyndigheten föreskrifter om bestämmande av förbehållsbelopp m.m. För 2014 är normalbeloppet 4 680 kronor för en ensamstående vuxen, 7 732 kronor för sammanlevande makar eller sambos, 2 483 kronor för barn till och med 6 år och 2 858 kronor för barn 7 år eller äldre [15].

Kronofogdemyndigheten: beräkning av förbehållsbelopp

<https://www1.kronofogden.se/wf/wf/login.do>.

Riksnormen för försörjningsstöd

Tillsammans med skäliga kostnader för vissa andra behov avgör riksnormen nivån på försörjningsstödet. Beloppen bestäms av regeringen inför varje nytt kalenderår och gäller som miniminivå för de behov som den ska täcka. Kostnader för boende och en del andra behov där variationen kan vara stor, ligger utanför riksnormen [16].

Ett hushålls behov av stöd till sin försörjning tas fram genom att lägga ihop riksnormens belopp för familjemedlemmarna med de skäliga kostnaderna utanför riksnormen, såsom boende, hushållsel m.m. Från det beloppet dras sedan hushållets inkomster [16].

Riksnormen tar hänsyn till hur många personer som finns i hushållet, ålder på barn och skolungdomar, om barn och skolungdomar äter lunch hemma och om vuxna är ensamstående eller sambor. I normen ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritid och lek, hygien, barn- och ungdomsförsäkring, förbrukningsvaror, dagstidning, telefon och tv-avgift [16].

Socialstyrelsens beräkningsinstrument för försörjningsstöd

På Socialstyrelsens webbplats finns ett instrument för att ungefärligen kunna beräkna om den egna ekonomin ligger över eller under nivån för försörjningsstöd:

<http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktband/forsorjningsstod/provberakning>

Belopp för underhållsstöd

Beloppet för fullt underhållsstöd är för närvarande 1 273 kr/månad och barn. Den andre föräldern förväntas bidra med lika mycket [1]. Utöver det tillkommer barnbidrag på 1 050 kr/månad, vilket tillsammans då skulle ge ett belopp på 3 596 kronor.

Jämförelser

Sammanfattningsvis kan man konstatera att Konsumentverkets referensvärden är något högre än schablonbelopp, förbehållsbelopp, och riksnormen för försörjningsstöd. I nedanstående tabell finns några jämförelser mellan Konsumentverkets referensvärden, Kronofogdemyndighetens normalbelopp, och Socialstyrelsens riksnorm när det gäller vuxna personer. Det är viktigt att komma ihåg att det alltså kan finnas skillnader i vad som ingår i respektive beräkning. Bostadskostnad ingår inte i något av beloppen nedan.

Jämförelse referensvärden och normer 2014			
Källa: Konsumentverket, Kronofogdemyndighet, Socialstyrelsen			
	Konsumentverkets referensvärden*	Kronofogdens normalbelopp **	Socialstyrelsens riksnorm ***
	Beloppet avser 35-årig kvinna i storstad		
Ensamstående	5240	4680	3880

Källa: Konsumentverkets referensvärden för skäliga levnadskostnader, broschyren Koll på pengarna 2014; Kronofogdemyndighetens föreskrifter (KFMFS 2013:1) om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön m.m. under år 2014; <http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktband/forsorjningsstod/riksnormen>

I tabellen nedan görs jämförelser avseende kostnader för barn.

Jämförelse referensvärden och normer 2014				
Källa: Konsumentverket				
	Konsumentverkets referensvärden*	Kronofogdens normalbelopp **	Socialstyrelsens riksnorm ***	Schablonbelopp****
	Avser 2-årig pojke som äter alla måltider hemma	Avser barn upp till 6 år	Avser barn 1–2 år, personliga kostnader	Avser barn 0–6 år, 65 procent av prisbasbeloppet
2-årigt barn	2 090	2 483	1 980	2 405

Källa: Konsumentverkets referensvärden för skäliga levnadskostnader, broschyren Koll på pengarna 2014; Kronofogdemyndighetens föreskrifter (KFMFS 2013:1) om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön m.m. under år 2014; <http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktband/forsorjningsstod/riksnormen>; <https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/949a1fee-7bd8-4103-954b-f5dca96d3b2e/aktuellabelopp2014.pdf?MOD=AJPERES>